Zahradník Šikula radí…

Permakulturní zahrady

Poslední dobou se mezi lidmi šíří pojem „permakultura“ jako lavina a každý (především mladé rodiny), chce tyto zahrady mít. Každý zahradník si určitě přeje vypěstovat více plodin v kratším čase, levněji a pro přírodu šetrnějším způsobem. Toto je také hlavní myšlenka tzv. permakulturních zahrad. Možná jste o nich ještě neslyšeli, proto vám je trochu představím, možná se vám jejich poslání zalíbí natolik, že se z vás stanou permakulturní zahradníci.

Permakulturní zahrady jsou zahrady bez používání škodlivé chemie v podobě pesticidů a hnojiv v souladu s přírodou. Předlohou pro permakulturní zahrady jsou přirozené ekosystémy: rostliny jsou rozmístěny ve vzájemně prospěšných společenstvích. Upřednostňuje se pěstování vytrvalých druhů před jednoletými a na jednom místě je pěstována zároveň řada rozličných druhů. Hlavním cílem rozmanitého sortimentu pěstovaných rostlin je vytvořit mezi nimi prospěšné vazby. Nejznámějším příkladem polykulturního modelu jsou tzv. tři sestry, neboli kombinace tří rostlin, kterou používali původní američtí obyvatelé. Jedná se o kukuřici, fazol a dýni. Kukuřice roste do výšky a poskytuje tak oporu pro fazol, který dokáže zachycovat atmosférických dusík (stejně jako ostatní rostliny z čeledi bobovité, např. i hrách), tím obohacuje půdu, zatímco dýně pokrývá půdu, potlačuje růst plevelů a zadržuje v půdě vláhu. Mezi další rostliny, které dokáží poutat vzdušný dusík svými kořeny, patří také olše, vlčí bob (lupina), akát, čimišník, rakytník nebo čilimník. Dusík a další živiny do půdy získáte také tak, že veškeré ořezané větve z okrasných keřů nadrtíte a necháte jako mulč na záhonech.

V permakulturní zahradě je využívána recyklace – znovuožití, např. zadržení a opětovné použití vody. Spíše, než orbu nebo okopávání půdy prosazuje permakultura pomalé budování úrodné půdy, a to bez obdělávání.

Místo lpění na práci, ze které bolí tak akorát záda, a na hnojivech, herbicidech a pesticidech využívají takové metody, které pomocí recyklace odpadních produktů ze zahrady zvyšují půdní úrodnost, potlačují růst plevelů a podporují růst rostlin. Nezáleží na tom, zda jste zahradničtí začátečníci nebo zkušení zahradníci, právě permakulturní zahradničení vám pomůže vyprodukovat hojnost potravin nejen pro svoji rodinu, ale i pro přátele a přitom, a to je nejdůležitější, vám ušetří čas a práci. Permakultura je skvělou volbou pro každého zahradníka, který si rád pochutná na svých výpěstcích. Veškerou ovoce a zeleninu si pak na další rok vypěstujete vždy ze semínek, které sklidíte.

Jedním z nejlepších aspektů permakultury je to, že neprodukujeme žádný odpad. Naopak, hledá cesty, jak veškeré přebytky našeho zahradnického snažení znovu využít. Jedním z příkladů je kompostování, a to zejména s využitím žížal, které efektivním způsobem přeměňují organický odpad, například ze zeleniny, v půdní součásti, ty potom můžeme navrátit zpět do zeleninových záhonů. V zažívacím traktu žížal se zbytky potravin proměňují v drobné vývržky (tzv. peletky), jež obohacují půdní systém a jsou základem kompostového výluhu neboli kompostového čaje. Tím se uzavírá životní cyklus jedlých rostlin: od sklizených plodin ke zbytkům z kuchyně, do kompostu se žížalami a nakonec zpět do zahrady jako hnojivo. Tekutina z kompostéru se používá jako velmi výživný nálev pro zahradní rostliny. Tekutinu naředíte do barvy čaje, většinou je to přibližně 10 dílů vody na 1 díl tekutiny. Výsledný nálev ihned použijte, a to ve formě zálivky v okolí báze rostliny. Ještě výživnější je tzv. kompostový čaj. Pokud chcete použít čerstvě sklizené žížalí peletky k hnojení záhonů, namíchejte

je s kompostem. Měly by vytvořit maximálně 10% celkového objemu. Žížalí peletky jsou vynikající, ale pokud je nesmícháte s kompostem nebo nepřekryjete mulčem, vytvoří na povrchu půdy tvrdou slupku.

V permakultuře se také snažíme využít každičký kout zahrady. To znamená vytváření zeleninových, bylinkových a květinových záhonů různých velikostí a tvarů. Mezi cestičky v záhonech používáme dostatečně vysokou vrstvu mulče, která nejen brání růstu plevelů, ale také šetří půdní vláhu. Pokud vám občas po zahradě proběhnou slepice či kachny (především pak indičtí běžci), také dobře, právě permakultura je volnému pobíhání drůbeže nakloněna. Dokonce ani plevel není žádný problém, naopak, i ten je zužitkován i po té, co jej vytrhnete. Do správné permakulturní zahrady nezapomeňte zakomponovat také hmyzí hotel, protože především pro včelky a slunéčko sedmitečné má permakulturní zahrada dveře neustále otevřené.

Je pravdou, že díky permakulturám budete soběstační z hlediska zásobení rodiny vlastními, čerstvými výpěstky s minimální péčí.

Přeji vám, i bez permakultury, bohatou úrodu a mnoho zahradnických úspěchů. A samozřejmě také, krásné léto.

Ing. Jiřina Neckářová, Ph. D.

www.zahradniksikula.cz